

З чого складається слово

Тиждень 11 “Перетворення у природі”, урок 52

Будова слова: основа, закінчення, корінь, префікс, суфікс

Обладнання і матеріали

- підручник “Українська мова та читання” (автор Г. Остапенко), с. 89;
- роздруківка “[Визначаємо частини слова](#)”.

УВЕДЕННЯ В ТЕМУ

1. Настроєве привітання “Створи настрої”.

- Передайте свій настрої за допомогою трьох прикметників. Дайте кілька порад собі або однокласникам та однокласницям, у яких не дуже гарний настрої. Розкажіть, як його поліпшити.

2. Будова слова. На дошці написані епіграфи до уроку:

“Без кореня, як риба без води, слово не може існувати”;

*“Слова в мові не існують ізольовано одне від одного.
Вони, як і люди, об’єднуються в родини”.*

Учитель читає їх та обговорює з дітьми.

Запитання до дітей

- Що таке корінь слова?
- Що таке закінчення?
- Які частинки слова ми не назвали?

Завдання на кмітливість

- Чи є спорідненими слова: вода і водити, довгошия і вишиваю, тру і трьох?
- Слово відповідає на запитання “що?”. Спільнокореневе до нього — лісовий.
- Слово відповідає на запитання “який?”. Спільнокореневе до нього — весна.
- Слово відповідає на запитання “що зробив?”. Спільнокореневе до нього — спів.
- Слово відповідає на запитання “хто?”. Спільнокореневе до нього — вчитися.

Додаткова інформація

Учені вважають, що слів без кореня не буває. На їхню думку, такі слова, як **в, у, на** і подібні, складаються з одного лише кореня. Підраховано, що в українській мові близько 15000 коренів.

РОБОТА З ПІДРУЧНИКОМ**1. Завдання № 7, с. 89.**

- Які частини слова тобі були відомі? А які нові для тебе?
- Які частини слова належать до основи, а яка — ні?

2. Завдання “Визначаємо частини слова”.

- Попрацюйте над визначенням вивчених частин слова в такій послідовності:
  - визначте закінчення поданих слів, змінивши їх форму;
  - виділіть основу;
  - підберіть спільнокореневі слова та визначте корінь.

3. Завдання “Змінюємо слово”.

- Спробуйте за допомогою префіксів (під-, ви-, пере-, над-, с-, за-, роз-, при-, про-, о-, від-) змінити відтінки значення слова **писати**. Утворіть і запишіть споріднені слова з різними лексичними значеннями.

РОБОТА З ТРЕНАЖЕРОМ З ПРАВОПИСУ**1. “Тренажер із правопису” № 1, завдання на с. 36.****ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ**

- Відгадайте слова:

а) Корінь мій ти знайдеш у *ціні*,
префікс дай від *оклику* мені,
суфікс від *лінійки* чи від *зірки*,
разом — результати перевірки. **(оцінка)**

б) Корінь — з *підкладки*,
префікс — з *обшивки*,
суфікс — із *намистинки*,

а все разом — дещо для книжки. **(обкладинка)**

- Що означають суфікси у споріднених словах: *капустина*, *капустище*, *капустяний*, *капустянка*? (Капустина — одна головка капусти; капустище — місце, де росте капуста; капустяний — прикметник до слова *капуста* (*капустяний листок*), приготований із капусти (*капустяний суп*); капустянка — шкідник, що поїдає капусту.

РЕФЛЕКСІЯ

Оцінка “прирощення” знань і досягнення цілей.

- “Я не знав / не знала ....., а тепер я знаю .....”
- “Я не розумів / не розуміла ....., а тепер я розумію .....”
- “Мені не вдавалося ....., а тепер я можу .....”

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Виконати завдання № 10 на с. 89 підручника.

*Урок підготувала й провела **Ольга Коваленко**,
школа “Соняшник”, м. Київ*